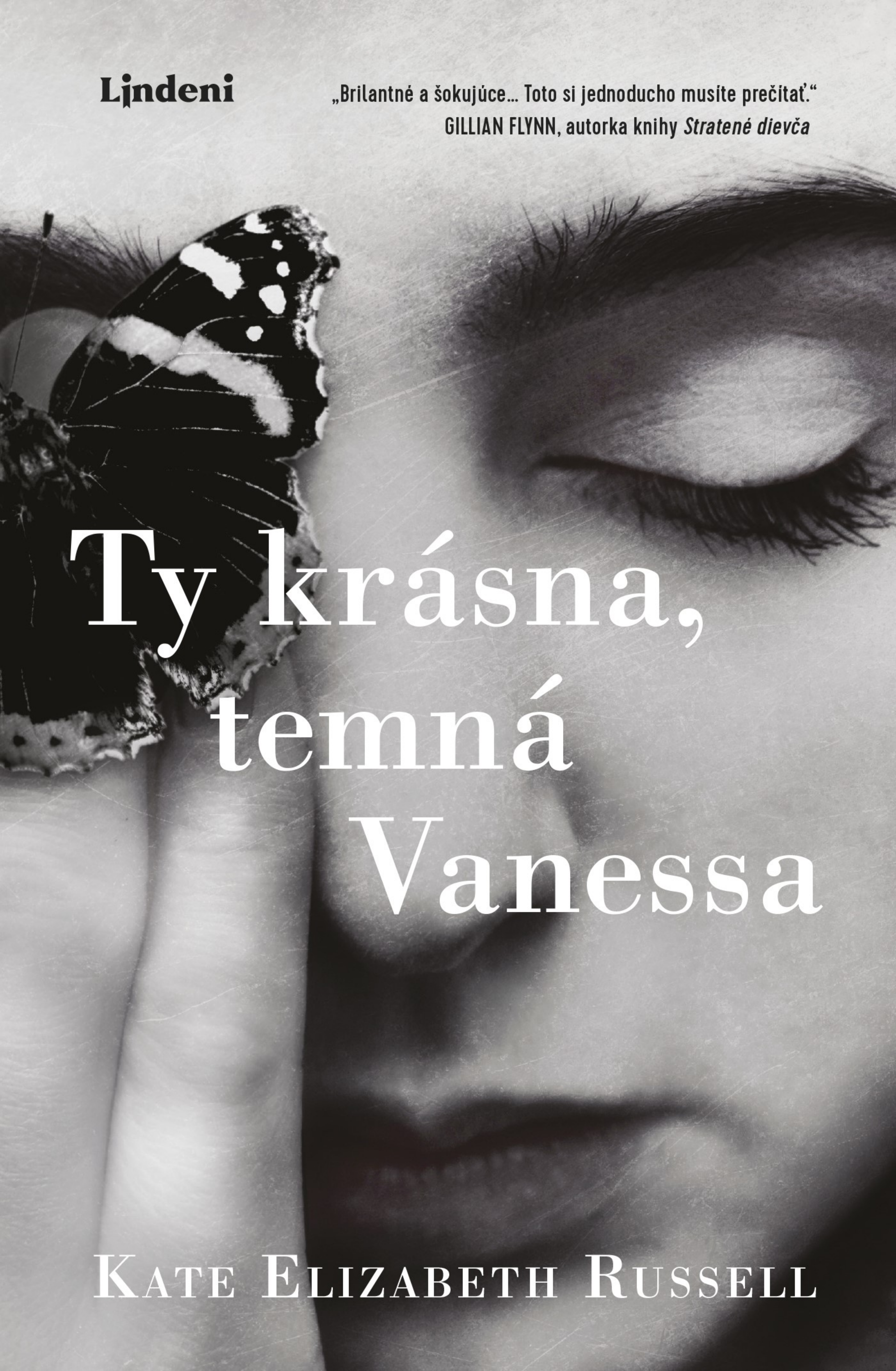

Ljndeni

„Brilantné a šokujúce... Toto si jednoducho musíte prečítať.“

GILLIAN FLYNN, autorka knihy *Stratené dievča*

Ty krásna, temná Vanessa

KATE ELIZABETH RUSSELL

Ty krásna, temná Vanessa

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Kate Elizabeth Russell

Ty krásna, temná Vanessa – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Ty krásna, temná Vanessa

KATE ELIZABETH RUSSELL

Ty krásna,
temná
Vanessa

Ljndeni

Tento preklad vyšiel s finančným príspevím
Literárneho fondu.

*Vyrástla som v štáte Maine a tam som získala aj vzdelanie – najprv na súkromnej škole, až kým som z nej z osobných dôvodov po dvoch rokoch neodišla –, a potom na vysokej škole. Uvedomujem si, že pre podobnosť medzi všeobecnými faktmi a istými fiktívnymi prvkami v mojom románe môžu čitatelia, ktorí približne poznajú prostredie, odkiaľ som vyšla, dospieť k mylnému záveru, že odkryvam tajnú históriu tých udalostí. No nie je to tak. Toto je literárne die-
lo a postavy aj miesta dejov sú absolútne vymyslené.*

Každý, kto v posledných rokoch sledoval správy, sa stretol s príbehmi, ktoré pripomínajú rozprávanie v tomto románe, výtvore mojej fantázie. Zapracovala som doň aj iné vplyvy, ako sú veľmi dôležitá teória traumy, popkultúra a postfeminizmus zo začiatku dvadsiateho prvého storočia a moje zmiešané pocity voči Lolite. Všetko toto je bežnou súčasťou písania beletrie. Ale z opatrnosti opakujem, že tento román nie je prerozpráváním skutočných udalostí. Okrem voľných paralel, ktoré som spomenula vyššie, tu nie je zakomponovaný môj osobný príbeh ani príbeh mojich učiteľov či kohokoľvek známeho.

*Skutočným Dolores Hazeovým a Vanessám Wyeovým,
ktorých príbehy si zatiaľ nikto nevypočul,
neuveril im ani ich nepochopil.*

Chystám sa do práce a ten príspevok je uverejnený už osem hodín. Kým si natáčam vlasy, obnovím stránku. Zatiaľ 224 zdieľaní a 875 lajkov. Oblečiem si čierny vlnený kostým a znova obnovím stránku. Spod gauča vylovím čierne bale-rínky, znovu kliknem na stránku. Pripevním si na chlopňu saka zlatú menovku, kliknem na stránku. Čísla sú zakaž-dým vyššie a komentáre úspešne pribúdajú.

Si taká silná.

Si odvážna.

Aký netvor mohol niečo také robiť dieťaťu?

Otvorím poslednú esemesku, ktorú som Straneovi posla-la pred štyrmi hodinami: Si v poriadku...? Stále mi neodpove-dal, dokonca ju ani nečítal. Napíšem ďalšiu – som tu, ak sa chceš porozprávať –, vzápätí si to rozmyslím a vymažem ju, na-miesto toho pošlem riadok otáznikov bez slov. Počkám nie-koľko minút, skúsím mu zavolať, ale keď sa ozve odkazová schránka, strčím si telefón do vrečka a odídem z bytu, za-buchnúc za sebou dvere. Nemusím sa tak veľmi snažiť. To on vyrobil tento bordel. Je to jeho problém, nie môj.

V práci sedím za pultom v rohu hotelovej haly a odporú-čam hosťom, kam majú ísť a čo majú jesť. Je záver rušnej se-zóny, cez Maine tiahnu poslední turisti, ktorí si chcú pozrieť farebné jesenné lístie, skôr než sa krajina uloží na zimu. S neochabujúcim úsmevom na tvári, ktorý mi však nevy-stúpi až do očí, rezervujem páru oslavujúcemu prvé výročie

sobáša stôl na večeru a dám im priniesť do izby fľašu šampanského. Bude ich čakať, keď sa vrátia – za to gesto dobrej vôle dostanem slušné prepitné. Objednám auto, a to odvezie rodinu na letisko. Muž, ktorý sem chodí každý druhý pondelok služobne a prespáva v hoteli, mi prinesie tri špinavé košele a spýta sa, či mu ich môžeme cez noc vyčistiť.

„Postarám sa o to,“ poviem.

Muž sa zoširoka usmeje a žmurkne na mňa. „Ste najlepšia, Vanessa.“

Cez prestávku sedím v prázdnej kóji v zadnej kancelárii a jem obschnutý sendvič zo včerajšej akcie. Obsedantne kontrolujem príspevok na Facebooku; neviem udržať prsty v pokoji ani sa prestať pozeráť na displej – pribúdajú lajky a zdieľania a desiatky komentárov ako: Si odvážna; Ďalej hlásaj svoju pravdu, ja ti verím. Ešte aj keď čítam, zjaví sa tri bodky – ktosi píše komentár práve v tejto sekunde. Vzápätí sa ako zázrakom vynoria ďalšie, ďalší odkaz hovoriaci o sile a podpore, načo odtisnem telefón, ktorý letí po stole, a nedojedený zvyšok starého sendviča hodím do smetí.

Už sa chcem vrátiť do hotelovej haly, keď mi zavibruje mobil: PRICHÁDZAJÚCI HOVOR. JACOB STRANE. Zasmejem sa, keď hovor prijímam, odľahne mi – je nažive, volá mi. „Si v poriadku?“

Chvíľu je mŕtve ticho a ja stuhnem, upieram oči na okno, za ktorým je Monument Square s jesenným farmárskym trhom a pojazdnými stánkami s jedlom. Je začiatok októbra, jeseň v plnom prúde, a všetko v Portlande vyzerá ako vystrihnuté z katalógu – tekvice na jedenie aj ozdobné tekvice či krčahy s jablčným muštom. Práve prechádza cez námestie žena v kockovanej flanelovej košeli a gumákoch a usmieva sa na bábätko v šatke na jej hrudi.

„Strane?“

Sťažka vydýchne. „Zrejme si to videla.“

„Áno,“ poviem. „Videla.“

Nič sa nepýtam, ale on aj tak začne vysvetľovať. Hovorí, že škola sa púšťa do vyšetrovania a on sa chystá na najhoršie. Predpokladá, že ho donútiť rezignovať. Sotva tam vydrží do konca školského roka, možno ani do vianočných prázdnin. Počuť jeho hlas je pre mňa také prekvapujúce, že sa musím sústreďovať na to, čo hovorí. Prešli mesiace, odkedy sme spolu naposledy hovorili – po otcovom úmrtí na infarkt sa ma zmocnila panika a povedala som Straneovi, že to už viac nemôžem robiť. Zmocnil sa ma rovnako náhly nápor mravnosti, aké som zažívala počas rokov, keď som vyrábala kisky, keď ma vyhodili z práce, rozchádzala som sa a nervovo sa rúcala, ako keby byť dobrá mohlo spätne napraviť všetko, čo som zničila.

„Ale veď to vyšetrovali už vtedy, keď bola tvojou študentkou,“ poviem.

„Znovu to otvorili. Všetkých odznova vypočúvajú.“

„Ak vtedy dospeli k záveru, že si neurobil nič zlé, prečo by mali teraz zmeniť názor?“

„Nesledovala si v poslednom čase správy?“ spýtal sa. „Žijeme v iných časoch.“

Chcem mu povedať, že preháňa, ak je nevinný, všetko dobre dopadne, ale viem, že má pravdu. Za posledný mesiac to naberalo na sile, celá záplava žien označovala mužov za násilníkov, útočníkov. Väčšinou sa zamerali na slávnych ľudí – hudobníkov, politikov, filmové hviezdy –, ale na pretras prišli aj menej známe mená. Bez ohľadu na postavenie, všetci obvinení sa správajú rovnako. Najprv všetko popierajú. Keď je jasné, že rozruch okolo obvinenia len tak neutích-

ne, s hanbou sa vzdajú svojho postavenia, hmlisto sa verejne ospravedlnia, takmer sa priznajú k previneniu. A napokon sa odmlčia a zmiznú zo scény. Bolo priam neskutočné deň čo deň sledovať, ako ľahko títo muži padajú.

„Malo by to byť v pohode,“ presviedčam ho. „Všetko, čo napísala, je klamstvo.“

Strane sa v telefóne hlasno nadýchne, vzdych mu zasýčí pomedzi zuby. „Neviem, či klame. Aspoň technicky.“

„Ale veď si sa jej ani nedotkol. V tom vyhlásení tvrdí, že si ju napadol.“

„Napadol,“ vysmieva sa. „Napadnutie môže byť hocičo, tak ako fyzické násilie môže byť aj to, keď niekoho schmatneš za ruku alebo štachneš do pleca. Je to nezmyselný právnický termín.“

Dívam sa z okna na farmársky trh: ľudia sa tam premieľajú hore-dolu, krdle čajok lietajú nad nimi. Žena predávajúca občerstvenie otvorí kovový súdok, z ktorého sa vyvalí para, a vyberie dve mexické faširky. „Vieš, poslala mi minulý týždeň správu.“

Rozhostí sa ticho. „Naozaj?“

„Chcela vedieť, či s tým nevyrukujem von aj ja. Asi si myslela, že to bude vierohodnejšie, ak na to nahovori aj mňa.“

Strane nereaguje.

„Neodpovedala som jej, to je jasné.“

„Správne,“ povie. „Prirodzene.“

„Myslela som si, že blufuje. Že na to nebude mať odvalu.“ Nahnem sa a pritlačím si čelo na sklo. „Bude to v poriadku. Veď vieš, aký mám k tomu postoj.“

Pri tých slovách vydýchne. Cítim, že mu odľahlo, predstavím si jeho úsmev, vrásky v kútikoch očí. „Nič iné nepotrebujem počuť,“ hlesne.

Keď sa vrátim k svojmu pracovnému pultu, otvorím si Facebook, napíšem do vyhľadávača „Taylor Birchová“ a na obrazovke sa zjaví jej profil. Prechádzam riedkymi verejnými komentármi, ktoré som celé roky podrobne skúmala, fotografiami a novinkami z jej života a celkom hore vidím príspevok o Straneovi. Číslo pod ním stále rastú – teraz má už 438 zdieľaní a 1 800 lajkov a pribudli aj ďalšie nové, viac-menej rovnaké komentáre:

Je to veľmi inšpiratívne.

Žasnem, aká si silná.

Ďalej hlásaj svoju pravdu, Taylor!

Keď som spoznala Stranea, mala som pätnásť a on štyridsaťdva, delilo nás takmer tridsať perfektných rokov. Vtedy som takto opisovala rozdiel medzi nami – perfektný. Tá matematika sa mi páčila, je trikrát taký starý ako ja, ľahko som si vedela predstaviť, ako som v ňom trojmo usalašená: jedno moje ja sa mu túlilo k mozgu, druhé k srdcu a to tretie sa premenilo na tekutinu a prúdilo mu v žilách.

V Browicku, povedal mi, sa občas vyskytli romániky medzi učiteľom a študentkou, ale on predtým mnou nič také nezažil, lebo po tom nikdy netúžil. Bola som prvá študentka, pri ktorej mu to napadlo. Bolo vo mne niečo, čo stálo za to riziko. Mala som čaro, ktoré ho ku mne priťahovalo.

Nešlo mu o moju mladosť. Viac ako všetko ostatné miloval moju myseľ. Povedal mi, že mám emocionálnu inteligenciu na úrovni génia a že píšem ako zázračné dieťa, že sa môže so mnou rozprávať, zdôverovať sa mi. Hlboko v mo-

jom vnútri sa vraj skrýva temný romantizmus, rovnaký, aký v sebe nosí aj on. Nikto nikdy nechápal túto pochmúrnú súčasť jeho bytosti, kým som neprišla ja.

„To je moje typické šťastie,“ povedal. „Keď si konečne nájdem spriaznenú dušu, má pätnásť.“

„Ak chceš hovoriť o šťastí,“ protirečila som mu, „skús sa vžiť do roly pätnásťročnej, ktorej spriaznená duša je nejaký starý chlap.“

Pozrel sa mi skúmavo do tváre, chcel sa ubezpečiť, že žartujem – žartovala som, pravdaže. Nechcela som mať nič s chalanmi v mojom veku, s ich lupinami a akné, s ich krutosťou, s akou rozpitvávali dievčatá na kúsky a ich telá hodnotili na stupnici od jeden do desať. Nebola som stvorená pre nich. Milovala som Straneovu opatrnosť stredného veku, jeho pomalé dvorenie. Moje vlasy prirovnal k farbe javorových listov, podsúval mi poéziu – Emily, Ednu, Sylviu. Naučila som sa pri ňom dívať sa na seba jeho očami – videla som sa ako dievča s červenými vlasmi, ktoré má silu povstať a zhltnúť ho ako malinu. Tak veľmi ma miloval, že po mojom odchode z triedy občas klesol na moju stoličku, oprel si hlavu o lavicu a snažil sa nasať do seba to, čo tam zo mňa ostalo. To všetko sa stalo skôr, než sme sa pobožkali. Bol pri mne opatrný. Veľmi sa snažil byť dobrý.

Je ľahké presne určiť okamih, kedy sa to začalo, chvíľu, keď som vošla do jeho triedy zaliatej slnkom a po prvý raz som pocítila, ako sa do mňa vpíja očami, zato je ťažšie povedať, kedy sa to skončilo a či sa to vôbec skončilo. Myslím si, že sa to skončilo, keď som mala dvadsaťdva, vtedy mi povedal, že sa musí pozbierať, lebo nemôže žiť riadnym životom, kým som nablízku, ale posledných desať rokov sme si volávali neskoro v noci, znovu sme prežívali našu minu-

lost', driapali si ranu, ale ani jeden z nás nechcel, aby sa zahojila.

Predpokladám, že sa na mňa obráti o desať či pätnásť rokov, keď ho už telo nebude poslúchať. Vyzerá to ako pravdepodobný koniec tohto príbehu lásky: nechám všetko tak a oddane ako pes urobím, čo mu na očiach uvidím, zatiaľ čo on bude len brať, brať a brať.

O jedenástej odídem z práce a, kráčajúc prázdnyimi ulicami centra mesta, odratúvam každý blok domov, okolo ktorého prejdem bez toho, aby som skontrolovala Taylorin príspevok. Je to moje osobné víťazstvo. Ani v byte sa nepozriem na telefón. Do skrine odložím pracovný kostým, odličím sa, v posteli vyfajčím marihuanu a zhasnem svetlo. Ovládam sa.

Ale potme to na mňa opäť príde, nedokážem to potlačiť. Zrazu strašne potrebujem, aby ma znova ubezpečil a jasne mi povedal, že s tým dievčaťom nerobil to, čo tvrdilo. Potrebujem od neho zasa počuť, že to dievča klame, že klamalo pred desiatimi rokmi a že klame aj teraz, zlákané vábivou hudbou postavenia obete.

Zdvihne hneď po prvom zvonení, akoby čakal, že mu zavolám. „Vanessa.“

„Prepáč, viem, že je neskoro.“ Zarazím sa, neviem, ako ho mám požiadať o to, čo chcem počuť. To sme už dávno nerobili. Očami blúdím po tmavej izbe, matne vidím obrisy otvorených dverí na šatníku a tieň, ktoré na strope vytvára pouličné osvetlenie. V kuchyni bzučí chladnička a kvapká vodovod. Dlhuje mi to – za moje mlčanie, za moju oddanosť.

„Nezdržím ťa dlho,“ poviem. „Len pár minút.“

Zašuchocú periny, keď si sadá na posteľ, a preloží si telefón k druhému uchu; na okamih si pomyslím, že moju

prosbu odmietne. Ale vtom mi pološeptom, od ktorého sa mi podlamujú kolená, začne hovoriť, aká som bývala: *Bola si mladučká, Vanessa, a prekypovala si krásou. Bola si v puberte, nabitá sexom a plná života, na smrť ma to desilo.*

Lahnem si na brucho a medzi nohy si vopchám vankúš. Povieť mu, nech vytiahne nejakú spomienku, niečo, o čo sa môžem zachytiť. Mlčí a v duchu preberá jednotlivé situácie.

„V kabinete za triedou,“ povie. „Bolo to uprostred zimy. Ležala si na gauči a na celom tele si mala husiu kožu.“

Zatvorím oči a ocitnem sa v tej miestnosti: biele steny a lesklá drevená dlážka, stôl s kopou neopravených písomiek, drsný gauč, syčiaci radiátor a jediné okno, osemhranné, s mliečnym sklom. Upierala som naň pohľad, zatiaľ čo on na mne pracoval rukami, a mala som pocit, akoby som bola pod vodou, telo bez tiaže, čo sa prevaľuje hore-dolu.

„Bozkával som ťa, robil som ti to ústami. Privádzal som ťa do varu.“ Ticho sa zasmieje. „Tak si to hovorila: ‚Prived ma do varu‘. Vymýšľala si si také smiešne slovné spojenia. Bola si veľmi hanblivá, nechcela si o tom hovoriť, ale musel som pokračovať. Spomínaš si?“

Nespomínam si, ani nie. Tolko mojich spomienok z tých čias je zahmlených, neúplných. Potrebujem, aby tie medzery vyplnil, ale niekedy mi to dievča, ktoré opisuje, pripadá úplne cudzie.

„Nevedela si byť potichu,“ vraví. „Vždy si si hrýzla pery, aby si mlčala. Raz si si tak silno zahryzla do spodnej pery, až ti začala krváčať, ale nesmel som prestať.“

Zatláčam si tvár do matraca, šúcham sa o vankúš, jeho slová mi zaplavujú myseľ a prenášajú ma z postele do minulosti, mám tam pätnásť rokov, ležím od pásu nadol nahá

s rozťahnutými nohami na gauči v jeho kabinete, chvejem sa, horím a on mi kľáči medzi kolenami a upiera oči na moju tvár.

Bože, Vanessa, tvoja pera. Krvácaš.

Potrasiem hlavou a zaryjem sa prstami do epedy. To nič, len pokračuj. Dokonči to.

„Bola si taká nenásytná,“ povie Strane. „To pevné, drobné telo.“

Prudko dýcham nosom, keď dospejem k vyvrcholeniu, a vtedy sa ma spýta, či si pamätám ten pocit. Áno, áno, áno! Pamätám si. Uchovávam si tie pocity – čo so mnou robil, ako sa mi telo vždy skrúcalo a žiadalo si viac.

K Ruby chodím už osem mesiacov, od otцovej smrti. Najprv šlo len o smútkovú terapiu, ale potom sme začali hovoriť o mojej mame, o bývalom frajerovi, ako sa cítim zaseknutá v robote, vo všetkom. Je to prepych, dokonca aj pri Rubinej pohyblivej taxе päťdesiat dolárov za týždeň, len aby si ma niekto vypočul.

Jej ordinácia je pár blokov od hotela, kde pracujem, je to mäkko osvetlená miestnosť s dvoma kreslami, pohovkou a stolíkmi, na ktorých stoja krabice s papierovými vreckovkami. Okná s výhľadom na záliv Casco Bay: nad rybárskymi mólami lietajú čajky, zálivom sa pomaly presúvajú tankery s naftou a výpravy oboživelných kačíc sa s kvákaním spúšťajú na vodu a menia sa z autobusov na lode. Ruby je staršia odo mňa, veľká sestra, ešte staršia než moja mama, so špinavoplavými vlasmi, v bohémskom oblečení. Milujem jej dreváky s vysokými podpätkami, ich *klop-klop-klop* sa ozýva, keď chodí po miestnosti.

„Vanessa!“

Mám rada, ako vysloví moje meno a keď otvára dvere, ako by jej odľahlo, že za nimi stojím ja a nikto iný.

Tento týždeň hovoríme o možnosti, že by som šla na sviatky domov – prvé bez otca. Bojím sa, že mama má depresiu, a neviem, ako mám tú tému načať. Spolu s Ruby vymyslíme plán. Prechádzame rôzne scenáre, pravdepodobné spôsoby, ako mama zareaguje, ak jej naznačím, že potrebuje pomoc.

„Kým k tomu budete pristupovať empaticky,“ povie Ruby, „bude to podľa mňa v poriadku. Vy dve ste si blízke. Zvládnete rozhovor o ťažkých témach.“

Blízke? Nehádam sa, ale ani s tým nesúhlasím. Niekedy žasnem, ako ľahko ľudí oklamem, aj keď sa o to vôbec nepokúšam.

Podarí sa mi nepozrieť sa na Facebook až do konca sedenia, kým Ruby nevyberie mobil a neuloží si do kalendára naše ďalšie stretnutie. Zdvihne pohľad a zbadá, ako zúriivo rolujem po displeji, a spýta sa, či je tam nejaká mimoriadna správa.

„Skúsím hádať,“ povie, „odhalili ďalšieho sexuálneho násilníka.“

Zdvihnem oči od telefónu, ruky a nohy mám studené.

„Nemá to konca, však?“ Smutne sa usmeje. „Nedá sa tomu uniknúť.“

Rozhovorí sa o najnovšom významnom odhalení, o režisérovi, ktorý si vybudoval kariéru filmami o násilí páchanom na ženách. A v zákulisí sa po filmovaní rád odhaľoval pred mladými herečkami a nahováral ich, aby mu vyfajčili.

„Kto by si bol pomyslel, že ten chlap zneužíva ženy!“ nadhodí Ruby ironicky. „Všetky jeho filmy sú toho dôkazom. Títo muži sa skrývajú ľuďom na očiach.“